

.....
Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v
Uredništvo in upravi-
štvo: Schmiderejeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/Vl.
.....

Letnik 2.

Maribor, sreda 12. februarja 1919.

Štev. 35.

Pogajanja za demarkacijsko črto na Štajerskem.

Doseglo se je doslej naslednje:

1. Da se zagotovi popolno premirje in se zabrani zopetna sestava oboroženih tolpa in njih napadi, smatrata obe stranki za potrebno, da se za vsako državo določi demarkacijska črta, katera se ne sme prekoračiti, tako, da je med obema črtama neprekoračljiv nevtralni pas. Mir in varnost tega pasu prevzame nemško orožništvo. Število mož in postaj tega orožništva ne sme presegati števila v mirnih časih.

2. Vse sovražnosti so ustavljene na celi črti. Ujetnike morata obe stranki izročiti takoj nazaj. Nobene kazni za osebe, ki so se udeležile nemirov ali agitacij. Taki se takoj izpuste brez nadaljnjih posledic. Radgoni naložena kontribucija se prekliče. Opekarna mesta Radgone v Borecih pri Ljutomeru se prepusti mestu v svobodno uporabo.

3. Moški nemške narodnosti v okrajnih glavarstvih Lipnica in Radgona južno od jugoslovanske demarkacijske črte so prosti vojaške službe v Jugoslaviji, dokler mirovna konferenca končno veljavno ne določi državnih mej. Jugoslavija v teh krajih ne bo izvedla nobenih vojaških naborov. Moški, podvrženi vojaški dolžnosti, ki so zbežali v Nemško Avstrijo, se smejo vrniti brez kazni; ampak ti ljudje se ne smejo sprejeti v nemško armado.

4. Glede pošte, brzjava ostane stanje kakor pred 4. februarjem. Ravno tako tudi politični in davčni uradi.

5. Vzdrževanje javne varnosti južno od jugoslovanske demarkacijske črte preskrbijo organi države SHS, severno pa orožniki Nemške Avstrije.

6. Izvoz živil iz ozemlja, zasedenega od čet države SHS na levem bregu Mure od Špilja do Radgone, je prost.

7. Civilno prebivalstvo v nevtralnem pasu, kakor tudi 10 km južno in 10 km severno od obeh demarkacijskih črt,

ne sme imeti orožja. Orožje smejo nositi samo vojaške formacije.

8. Obe stranki prosita majorja Monteguja za ententine nadzorovalne organe na stroške obeh strank. Ti kontrolni organi izvajajo uvaževanje nevtralnega pasu in držijo ta pas pod strogim nadzorstvom.

9. Da se bo od obeh strani držala ta pogodba, prosite obe stranki majorja Monteguja, da v slučaju kršenja pogodbe izposluje eventuelno prisilna sredstva pri ententi in da se kaznujejo vsa samovoljna dejanja.

10. Demarkacijska črta se je določila včeraj popoldne od ogrske meje do Špilja. Cela železnica ostane zasedena od jugoslovanskih čet, tudi Radgona, Cmurek in Špilje. Glede demarkacijske črte od Špilja do koroške meje se danes pogajanja nadaljujejo.

Državi nevarno demonstrativno dejanje.

Celokupna deželna vlada za Slovenijo je z dne 13. januarja izdala na vse politične in varnostne oblasti važno odredbo, kako naj se kaznuje »državi nevarno demonstrativno dejanje«. Kot tako dejanje je smatrati: »razobešanje in nošenje takih zastav in znakov, ki z ozirom na sedanji politični položaj motijo javni red in mir in s katerim se kaže odpornost zoper našo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in zoper njeno vladno. Med take zastave in znake je šteti posebno tiste, s katerim hoče kdo demonstrirati za pripadnost k tuji državi (n. pr. za Nemško Avstrijo) ali izražati separatistično stremiljenje (n. pr. bivše koroške ali štajerske deželne barve) ali pa kazati svojo naklonjenost neprijateljski državi...«

Tako torej, zdaj vsaj vemo, pri čem da smo. Pravzaprav bi to morali vedeti tisti, zaradi katerih se je morala ta vladna odredba izdati in to so posebno v našem slučaju naši Nemci,

oziroma vsi tisti, ki se za Nemce izdajajo in ki hočejo z našo zemljo tudi nas prodati tujcem.

Političen pregled.

Za poslanca SHS na Dunaju, je imenovan Jožef Pogačnik.

Ameriška komisija, ki je potovala po Koroškem zaradi določitve mej, je skončala svoje delo in se odpeljala na Dunaj, da tam poroča svojemu šefu prof. Coolidge. Nemci pišejo, da bo razsodba na Koroškem v njihovo korist.

Amerika priznala Jugoslavijo. Iz Ljubljane se poroča, da so Zedinjene države severo-ameriške priznale kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je četrta država, ki nas je priznala. S tem smo napravili velik korak naprej. S stališča zveze narodov bo pač še vedno potrebno, da se bodo zvezani narodi oziroma države medsebojno priznale. Sicer pa bi človek mislil: država, ki se je iz sebe ustvarila, ima sama po sebi pravico do obstoja, torej tudi ni sile, ki bi tako dejstvo sploh mogla odstraniti. Na brutalno silo pa ne mislimo več.

Mariborske novice.

Ljudski shod v Mariboru priredi JDS in SLS v nedeljo, dne 16. februarja ob 10. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Razjasniti je treba ljudstvu zadnje nemške demonstracije in njih posledice ter zavzeti odločno stališče proti nemškemu nasilstvu na naši severni meji. Jugoslovani, vsi na shod!

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico, prične s svojim poslovanjem dne 15. febr. Pisarna je na Grajskem trgu št. 1. Posredovanje je brezplačno za delodajalca in delojemalca. Vsak, kdor išče delavca, in vsak, kdor išče delo, naj se oglasi osebno pri tej posredovalnici med uradnimi urami, ki so od 9.—12. popoldne in od 2.—3. popoldne. Posreduje se tudi sprejem učencev ozir. učenk. Kdor je brez zaslužka in je njegov življenjski obstoj ogrožen, dobi podporo za brezposelnost. Ta podpora znaša: za delavca 2 K 50, za mladotletnega delavca do 18. leta 1 K 50, za delavko 2 K. Podpora se izplačuje 8 dnevno nazaj.

Slovensko gledališče v Mariboru. Dramatično društvo, ki je med vojno pričelo s svojimi koncertnimi prireditvami in v mariborskem okrožju dramati narodne mlačneže, prav težko čuti pomanjkanje razsvetljave v Mariboru. Povsod drugod se vršijo slovenske predstave, samo v Mariboru to ni mogoče, ker ni plina. Upanje se nam sicer dela, a do sedaj je to samo upanje. Kakor hitro pa imamo luč in premog začnemo takoj s predstavami. Toliko vsem tistim, ki so se prijavili kot izvršujoči člani, in tistim, ki upra-

vičeno povprašujejo in dregajo zaradi predstava.

Trgovski in obrtni shod se vrši zanesljivo v nedeljo 16. svečana ob 2. popoldne v dvorani Narodnega doma. Spodnještajski trgovci in obrtniki, pridite vsi na ta za vas vse tako važen shod!

Pevske vaje. Ker se je policijska ura predrugačila, se vršijo zopet vaje za moški zbor vsaki petek točno ob ½8. uri zvečer v Narodnem domu. Začetek vaj za mešan zbor objavimo pravočasno.

Dramatično društvo.

Najhujši mraz letošnje zime smo bržkone prestali včeraj, v jutranjih urah 17 stopinj. Danes zjutraj smo imeli komaj 5° C. Upamo, da bo sedaj vsak dan boljše.

Tobaka dovolj. Namreč drugod n. pr. v Ljubljani, Ptuj, Marenbergu, v Bistrici itd., samo v Mariboru ga ne najdeš. Moja trafikantinja ga nima že skoro mesec dni. Vprašamo finančno oblast, zakaj se z nami tako dela. Mi zahtevamo brezpogojno pojasnila. Seveda, kdor ima kake zveze, tisti morda ima tobaka in cigaret dovolj. Ako se ne bo napravil v najkrajšem času red, bomo nastopili drugje

Oderuštvo brivca. Brivec Zahradnik, znan po svojem germanstvu (!), se vendar ne ženira od srbskih ofiserjev za navadno britje zahtevati 3 K. Opozarjamo pristojno oblast, da tudi tukaj nastopi proti samovoljnemu oderuštvi! Vsak brivec mora imeti tarifno listo vidno pribito! Oderuhe pa že vnaprej priporočamo občinstvu!

Ne prodajajte vojnih posojil špekulantom! Pojavili so se špekulanti, ki kupujejo od ljudi vojna posojila ter plačujejo zanje samo 40 do 50% nominalne vrednosti, dočim znaša sedanji kurz vojnega posojila na Dunaju 68% nominalne vrednosti in plača vsaka banka 60 do 65% nominalne vrednosti. Na ta način delajo špekulanti velike dobičke na škodo lahkovernih ljudi. Posestniki vojnih posojil se opozarjajo, da ne nasedejo takim kupcem. Kdor hoče vojno posojilo prodati, naj ga ponudi v nakup bankam, kjer bo dobil izplačano res ceno, ki odgovarja sedanjemu kurzu vojnega posojila.

Novi bankovci. Iz Zagreba se poroča, da se pričnejo že te dni tiskati v Zagrebu novi jugoslovanski bankovci, ki bodo izdani najprej v kronski veljavi.

Nemški odvetniki so se vpisali v odvetniško zbornico. V vseh civilnih in kazenskih zadevah, v katerih so razpravljali po 3. prosincu 1919 nemški odvetniki v Mariboru kot zastopniki, se je od njih zahteval izkaz vpisa v odvetniško zbornico v Ljubljani in so se izkazali, da so se vpisali v ljubljansko odvetniško zbornico.

Klasična slovenščina. Na sodišču je nekdo, rečimo kak penzioniran stražmojster stavil predlog, »za dobavitnost tega dostavni svetlobe«. Težka uganka, ali bistroumnosti naših sodnikov se je vendar posrečilo dognati, kaj naj bi to bilo: dostavni svetloba naj bi bila: Zustellungsschein. Torej naj bi se predlog glasil na to, da se preskrbi Zustellungsschein dostavnica ali dostavljilni list. Gospodje nemški advokati bodo pač morali gledati, da dobijo naših ljudi, zlasti uradnic, ki jim bodo pomagali iz teh groznih težav. Seveda jih bodo zato morali primerno plačati. Tako pa kakor daleč nikakor ne bo šlo!

Uradnik in ofisir. Iz uradniških krogov smo prejeli: Da je danes še vedno boljše ofisir biti, to je jasno. Kakšne so njegove plače in kakšne one uradnikov, to je danes že preznana stvar, da bi še dosti govorili. Komunizma tukaj država gotovo ne priznava,

da bi oba enako vredno plačevala. Iz tega sledi, da smatra naša pokrajinska vlada, ki je itak že dovolj znana po svoji bistroumnosti, delo oz. delovanje ofisirja za trikrat bolj važno kakor pa ono uradnikov. Dovoljimo si tu izreči svoj ponižni dvom, največ pa, kar bi sploh mogli priznati, je to, da smatramo delo uradnika za enakovredno in enako važno kakor ono ofisirja, namreč tistega, ki res kaj dela. Saj bo ta glorijska militarizma itak kmalu prenehala, a te vrstice pišemo vsled tega, ker smo zvedeli, da nekteri bivši aktivni ofisirji uradnikom niti ne privoščijo njihove menze, ki jo imajo v Gambrinovi gostilni. Mi smo mnenja, da imajo dotični gospodje aktivni sploh lepo tihi in veseli biti, da kljub njihovem avstro-ogrskega duhu aktivnega »poluboga« še lahko bivajo med nami. Naravnost grdo pa je, da se taki gospodje ob svojih neverjetno mastnih plačah upajo sploh govoriti proti uradništvu, proti vsakdanji prehrani proletarsko plačanih robotnikov. Če bo treba, spregovorili bomo enkrat še resnejšo besedo!

Razdelitev krušnega okoliša št. 1 in 11. Mestni gosp. urad naznanja: Okoliš št. 1 se raspusti in se tisti mestni deli, ki so bili dodeljeni temu okolišu, porazdelijo sledeče: Mestni park, Ferdinandova ulica, Park ulica in Tegetthoffov trg se dodelijo okolišu št. 5; Bismarckova in Elizabetina cesta k okolišu 18, Cvetlična ulica brez hišne št. 29 k okolišu 10, Grajska ulica, izvzemši hišne št. 13 in 14 k okolišu 9; pod okoliš št. 2 pridejo Brandis ulica, Brunnegasse, Grajski trg, Stolni trg št. 17, Marijina ulica, Zofijin trg in Viktringhofova ulica št. 1; Goethejeva ulica, Reiserjeva cesta in Tegetthoffova cesta št. 1 in 13 pridejo pod okoliš 11; Schmiderer ulica št. 26 pride pod okoliš 2; pod okoliš 19 pa pridejo: Kaiserfeldgasse in Quergasse; iz okoliša 11 se izločijo in dodelijo okolišu št. 12; Domkogel-, Gaswerk-, Kriehuber-, Schlachthof-, Puff-, Überfuhr- in Mellingerstrasse. Stranke teh mestnih delov morajo svoje družinske nakupovalne karte v svrhu popravka predložiti pisarni za izdajo krušnih kart.

Nove mlečne karte. Nove mlečne karte se izdajajo: za otroke do 2 let in za stare ljudi nad 70 leti. Za začetne črke A—J v četrtek 20. febr., od K—O v petek 21. febr., od P—Z v soboto 22. febr. vedno dopoldne od ½9.—11. uri Rotovski trg 6. Seboj prinese se mora dosedanja mlečna karta in družinska nakupnica (Familienkarte). Za bolnike se obnavljajo karte od ponedeljka 24. febr. 1919 naprej.

Gospodarski urad.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Jugoslovanska demokratska stranka priredi v nedeljo, 16. febr. ob 3. uri popoldne v stari šoli javni ljudski shod. Govorniki pridejo iz Maribora. Slovenci pridite vsi!

Romar iz Pobrežja. Ljuba moja, sem dejal zgovorni ženi, lepo je od Vas, da se veselite ko slišite čisto slovensko besedo. Ampak roko na srce, pa priznajte, kdo je pa kriv, da Pobrežjani in sploh okoličani Maribora pravzaprav ne znate niti prav nemško, še manj pa slovensko? Izgovarjate se na Nemce in na rajno avstrijsko vladno, češ, ta je vas silila v nemške šole. Nekaj je že resnice na tem izgovoru. Ampak večji del greha zadene Vas samih. Vprašate zakaj? No, zato, ker ste sami izgubili spoštovanje do samih sebe, ker ste sami zatajevali svojo lastno kri, ker ste sami iz svojih src izruvali

ljubezen do svojega jezika, ker ste Nemcem pod pete sami metali svoj ponos kot slovenski narod, ker ste sami hrepeneli in še danes hrepenite po vsem, kar je tuje in ker sami zametujete v blato, kar je vašega lastnega. Poglejte doli v sosednjo vas, tam imate slovensko šolo, ali ta šola je večinoma prazna, slovenski stariši raje pošiljajo svoje otroke po pol ure in celo uro daleč tu sem v šolo vaših sovražnikov. Povejte, ali vas ni vseh vkupaj sram, če svojega jezika ne znate prav, pa že otroka silite učiti se tuje jezika? Narod, ki sam sebe ne spoštuje, narod, ki se sam vdiinja za hlapca tujcu, tak narod ni vreden da živi. Hvala bogu, da nismo vsi Slovenci taki, ker sicer bi bili že zdavno izginili.

Razne novice.

Grozota revolucije. »Narodni listi« pišejo: Hrvatski častnik nam je povedal — a naši legijonarji so potrdili resnico njegovih besedi — naslednji dogodek, ki se je pripetil lansko leto v Odesi: Uradniku, ki je bil zaposlen v tamošnjem pristanu, je padlo v morje brašno z listinami. Poklicali so potapljača, da bi brašno ulovil. A toliko da se je spustil v vodo in doteknil dna, je potegnil za vrv in zazvonil, da bi ga iz vode potegnili. Ko se je prikazal iz valov, je začel vpiti: vojska! vojska! ter kazal znake razkačenosti. Spustili so v morje drugega potapljača. Razburjenost, razkačenost, znamenja in drugo kakor prej, samo s tem razločkom, da ta ni mogel dati niti glasu od sebe, ko so ga potegnili na morsko površino. Onemel je. Poklicali so še novih potapljačev. Vsi so se naenkrat spustili v morje. In vsi so dali prezgodnje znamenje, da bi jih ven potegnili. A iz njih zmedenega pripovedovanja se je pokazalo dejstvo, da se ziblje in giblje na morskem dnu napol stoje napol plavajoč prava pravcata armada mrtvecev. To so bila trupla meščanov, vojakov, uradnikov, ki so jih nekaj dni prej boljše viške drhali, pometale v vodo Kamenje in železo, ki so jim ga navezali na noge, je naredilo, da trupla niso ležala, temveč so bila v stoječem položaju ter so poskakovala in se grozno gibala kakor živa armada. To groteskno mesto mrtvecev na morskem dnu — je bilo delo upornikov!

Zakaj je porcelan tako drag. »Arbeiter-Zeitung« poroča, da se je lani nekemu madjarskemu borzijanskemu mešetarju posrečilo, združiti vse porcelanske tovarne v okolici Karlovih var v delniško podjetje. V to svrhu so posameznim tovarnam izplačali ogromne vsote. Ta denar je seveda moral priti nazaj v žep delničarjev. Enostavna reč: cene porcelanske posode so enostavno postotile in v osmih mesecih zaslužili vrhu vsega še 2 milijona čistega dobička. Potem ni čudno, da moraš za krožnik, ki je stal pred vojno 20 vinarjev, plačati 7 do 8 K.

Tožba proti Karlu. Trgovska banka v Budimpešti obtožuje bivšega cesarja Karla Habsburga radi 1.000.000 kron, ki jih je baje podpisal za VIII. vojno posojilo. Karol neče izplačati te vsote, a drugi člani družine tudi ne. — Kaj ne, kako lepo? Lep vzgled pravičnosti in državnega reda nam daje. Bogve, če nas ne bo še tožil, ker smo mu vojno izgubili?

Karbid prve vrste v vsaki množini, ter dobro pralno milo v malih koskih se dohiva po nizki ceni pri tvrdki Felber, Dravska ulica 11

5-1